

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬБАТИ

ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУЧИЛАР ОЮЗИ
ВА УЗБЕКИСТОН ССР МАДДАНИЙ
МИНИСТРИЛГИНИНГ ОРГАНИ

12 АВГУСТ
№ 33 (2721)
ЖУМА

ЎЗБЕК АДАБИЁТИНИНГ ОБРУЙИ

Таникли рус танқидчиси Валентин Дмитриевич Оскочников кўпмиллатти совет адабиётининг толмас тадқиқотчилари. Олимнинг «Романинг бойлиги. Ранг-баранлар ва муштракалик», «Роман ва тарих. Совет тарихий романнинг айланалари ва новаторлиги», «Истебодлар ҳамкорлигидан. Етти портрет ва бошке асарлари совет адабиётшунослигидан сезилинг ва бошке бўлди. У мақола ва тадқиқотларида ўзбек совет адабиёти, кўзиган адабиарлариз ижоди хакида кимматли фикрлар билдирган, кузатишларни юнди кигланган. Шу кунларда Валентин Дмитриевичи республикамизда ижодий сафарда. Якнида муҳбиризим Валентин Оскочников билан Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг дўрмондаги ижод ўйнда учрашиб, сұхбатлаши.

—Асосий мавзуга ўтишдан оддин бир муким масалага кисман тұхтапшыни истардим, —деди Валентин Дмитриевичи сұхбатнизи бошлар экан.— Якнида Жаҳон адабий танқидчилари узомасининг 1971 йили Мадрид шахрида бўлуб ўтган халқаро симпозиумга кўзларни кўпмиллаттиларидан бўлди. Узбек адабиётлар билан шахсий влоқалар ўрнатдим. Бу алоқалар тақдиримни ўзбек адабиётини ўнада мустаҳкамроқ боғлади. Улек сўз санъаткори Абдулла Қеҳкорни кида кўп бўлуб, сұхбатларни олганман. Шарқ халқларни мадданийнинг чукур ўрганган Сергеј Бородин билан маржлилар сұхбатлер курганиман. Аслад Мухтор ва Пиримкул Коидиров билан ҳам ўшилларни дўстлашганиман. Одил Еқубон ижодини ўша йиллардан берি изчил кузатиб келаман. У «Литературна газетада ишлабланган йилларни қадрданлашиб кетганимиз.

—Ўзбек адабиётининг қайси хусусиятларини ёътиборга сазовор деб аласиз!

— Кадимий бой айналарга эга бўлган ўзбек адабиётини ўнади кейинги киска муддат ичда классик реализмни таражибаларни чукур ўзлаштириди. Социалистик реализмни ўтчи асарларни яратди. Ўзбек совет адабиётиниң ҳам классикларни булиб колдилар. Мен 70-йилларда тарихий роман проблемаси билан шугулланар эканман, бу хакиқатта яна бир бор инондим.

Дарҳақиқат, совет тарихий романчиги хакида тақдим олганда Абдулла Коидрининг «Узган кунлар», «Мехробад» чўёни романларини чечтаб ўтиб бўлмайди. Коидир романларини яратганда ўзбек адабиётлари реалистик проза энди. Ушакланинг кепаётган эди. Уша — реалистик адабиёт ийтдосидиб Абдулла Коидир милий тарихин бадий ўзлаштиришга дадил кўриб, улкан мувоффақият козонди. Обекенинг «Навоий» романнинг ҳам совет тарихий романнинг классик номи наимасидир. Бундай роман билан ҳар бир халқ Соғарлансиз арзиди. «Навоий» Мухтор Аvezovning «Айбай» номидаги катарида турдади.

Шароф Рашидовнинг «Бўронанд кўсли» романнинг яратилган коммунистларнинг бер-камол образлари совет адабиётининг иккобий образлари галересини бойнитди. Абдулла Қадҳор ижодида ҳам замонаниннан терин хис этиши туғусиги жуда кучли эди. Маслан, «Синчакин» эсласки, асрарда ҳалқа ўзлаштирилган янгилларни чукур илғор олниб, юксак бадиёт билан тасвирланганни кўрмас. Гафур Гуломонинг поэтик мероси эса умумсовет классикинин бойлигини айланниб колдади. Унда ватанларврларни иштирокчиларни тургуларига ўтилнишади.

— Зоя Кедрина, Георгий Ломидзе, Лидия Батыр Юрий Суроев, Михаил Пархоменко, каби атоқи рус танқидчи ва адабиёти ўзбек адабиётини Бутунтифик миёнбандан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Оснекида Африка ёзувчиларининг шаҳарларни таъсислаштиришди.

Ушандаги Узбекистон кўрсатишига ўзбек адабиётларидан тарбиянига саломлики чисса қўшилар. Бу жаҳзада Сиз дам фаол ижод килинада, ўзбек адабиётига кимматиниң қандайди бошланган!

—Ленинград университеттеги битирғач, «Литературный

газетаси»нинг халқаро бўлумига ишга кирдим. 1958 йильда реадациямизни биргасидан билан Ос

БАДИИ таржимада жонли нуткни ифодалаш мұхим ва энг қиин мұзмомдардан. Улкен ёзуучилар, таржимонлар бу масаларда алоҳидан ётибор бершилари бўлди.

Лев Толстой ёзуучи сифатида доимо жонли ҳалқ тилига якнанлашига интилган, унга катта ихолос билан қараган. Улмас асарларидан ҳалқ тилидан самаралар фойдаланган. Адаб асарларидан анъанавий адабий тизида жонли ҳалқ тилини алоҳидан ўйгунишларни кўрамиз. Мирзакалон Исломий «Анина Каренина» романни таржимасида улуг адиб асарининг ача шу будий фазилиатини ҳам саклаштиришган.

Мана, Левин билан Федор исмил мүзик ўтрасидан бўлиб ўтган сұхбат:

— Митюхе (так презириель называл мужик дворника), Константин Дмитрич, как не выречь! Этого неожмет, да свое выберет. Он християнина не пожалеет. А дядя Фоканыч (так он звал старика Платона) разве станет драить шкуру с человека? Где в долг, где и спускать? А и не добрет. Тоже человеком.

— Да зачем же он будет спускать?

— Да так, значит — люди разные; один человек только для нужды своей живет, хоть бы Митюхе, только брюхо набивает, а Фоканыч правдивый старик. Он для души живет. Бога помнит.

Таржимаси:

— Эй, Константин Дмитрич, бу Митюхе (ховли короби-

вулдини мужик нафрат билан шундай деб атади) деганинг из фойда қылманд, ким фойда қылсан! У мардикорларга бало-казодек ёпшил олади. юнкилиб, алтаганини қылдарида, ўзининг христианига ҳам жони ачишмайди. Фока (Платон чолни шундай деб атади) амаким ундақ эмас, одамнинг терисини ўзлиб олармиди? Тор келганда кечиб юборади. Шундай қилиб зарар кўради-да. Шунақа одамохуу.

— Ҳуш, нимага кечиб юборади?

— Кайдам, кечиб юборади; бўндан чиди, одамлар ҳар хил бўлар экан-да, бирорлар факат ўзим бўлай, бирорлар факат манаси аниқ идрок этган. Шу сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», ҳудони ёднини чиқармайди.

Бу парчани жонли ҳалқ тилини таржимада тиклашни намунаси дейни мумкин. Федор ўз нуткимида ишларнинг сўзлар (бало-казодек, юнкилиб, жони ачишмайди, ўзим бўлай, дейди, факат қорнин ўйлайди). Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Митюхе (так презириель называл мужик дворника), Константин Дмитрич, как не выречь! Этого неожмет, да свое выберет. Он християнина не пожалеет. А дядя Фоканыч (так он звал старика Платона) разве станет драить шкуру с человека? Где в долг, где и спускать? А и не добрет. Тоже человеком.

— Да зачем же он будет спускать?

— Да так, значит — люди разные; один человек только для нужды своей живет, хоть бы Митюхе, только брюхо набивает, а Фоканыч правдивый старик. Он для души живет. Бога помнит.

Таржимаси:

— Эй, Константин Дмитрич, бу Митюхе (ховли короби-

ТАРЖИМА ВА ЖОНЛИ НУТҚ

роз эрк берган. Бусиз иш битмасди. Зоро, ҳар бир тилинг ўзига хослиги, колорити жонли ҳалқ тилида, айниқса, яъзол сезилиб турарди. Таржимада буни тикилаш деярлар мумкин эмас. Таржимоннинг ҳақиқи иштедоди, толикринга ҳам ана шу мушкотлини қайда дарарада муввафқиятни узалилагани билан беглигани.

— Бориб узр сўрасангиз ихши бўлармиди, айланай. Зора худо ялақасда. Жуда кўниятларидан парчада матн замнирга маннони аниқ идрок этган. Шу сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

Оригиналдан қуруқ нусха кўчиригантарни билан ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржида ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

Мутаржимнинг «авос» бодаст «нига «зорда худо ялақасда», «да и все в доме на вынтыраты пошли» ни «уйга ҳам эзил кетди» тарзида маҳоратни иштади. Чунки узр сабабли ҳам аниқ идрок этган. Шу таржимада ҳам келганда кечиб юборади» тарзида берса, «Он для души живет»ни «У охират учун яшайди», деб таржима килган.

— «Чечиши ўйқ, хўжайнин, ўзига хослиги, келингизни таржимада, масалан, Митюхе, факат қорнин ўйлайди. Фоканыч бўлса, инсоғли чол. У охират учун яшайди, ҳудони ёднини чиқармайди.

БИР КУНИ МИРТЕМИР ДОМЛА...

Чойхонада қаҳқаҳа аёвга чиқди. Ош дамланган. Шум бола елб-югуби ахакондига чой ташыйди. Ишда сўнг ўзаро гурунглашаётган улфатлар рӯзи баланд, улар гийбатдан нар, ташвишдан холи хордига чиқарышади. Бундай дамларда кўпинча кўниш аскийлар, Насридин Афанди латифларини катори Навоий, Маширб, Гафур Гулом, Ойбек, Шайхозода сингари улугларни улугловчи гаплар ҳам кўнгилларни губордан формига этади. Улар орасидан халимизини севимли шоҳри Миртемир домла ёхтияд из берган гаройиб, бетакор воқеалар, ҳангома-лар ҳам давраларга ўзгача файз, рӯз багишлайди. Улар Сизиг оддийлик, қўнсонлик, бегуборлик, беминни ишчаник сарн етаклайди. Юқтимолсанни ўзингизга фойда. Кўрган эштагларниңдан бир оз айтай, ҳолтагларни қолгандай айтар.

КАРАНГ, ПИАНИНО ИШ ЭМИШ...

БИР куни Миртемир домла-ни ўйлаб касалхонага борди. Устоз кўнгли хижил шублиб турган экан. Сабабини сўрасам, нолиб колди:

—Хабарнинг бор, «Муки-мийд» (театрда демокри) «Омондаги давраз» кўйилмоқчи. Гуржи ёзувчи Гацаденни. Ҳозирги Маргарита хоним (Маргарита Александровна демокри) келиб кетди. Музикасини шу аёл ёзяти. «Эртага театрга борсангиз, ёзитиб кўрардингиз, дейдай. Бунки керанг, ахволим бу. Ўзга кела колини десам, «Сизда пинанино ўйк-куй», — деди: «Бор, нега ўйк бўлсин, борда. Ҳали ўшони бўла турб менда пинанино бўлмай кимда бўлсин...» — дедим. Эртага кечга яким уйга келди.

Мен ҳам ҳайрон бўлдим. «Ҳакимидан, пинанино ўйк эди-ку...» Гап бошқа ёқда экан. Домла ўйлаб Миржалолни, шогирларни чакрилни, маслаҳатлешди.

—Кейис дўкунда яхши пинанино бўлуди! Ҳозир мавриди эмас эди-я... Аммо веъда бериб кўнгиман-да.

Хуллас, пинанино сотиб оли-нади.

Шу-шу Маргарита хонимни ишникб домланинга келмаган кўришув, ишомли кезлар...

Дўстлар билан дийдорлашув, кўриниш, Москва билан қаёта кўришув, ишомли кезлар...

Домланинг хотимтойлиги бош-ланади. Ҳар гап ресторонга киришганда шу одатни кей-тараверди. Кўз очиб юмгуна бир ҳефта ҳам ўтиб кетди.

Домла қаётидан одидан Сейберни бир четга имлади.

—Шу... ўйл паттасини ўзинги тўртилассан... Боргандар ортиги билан қўйтараман...

ТУШУНСАНГЧИ, БЎТАМ...

ЯШИНЧИ автопарка Омон Ниёз деган шо-иртабат билан такси ҳайдарди. Узин ҳам шеърлар машқ киладиган бу йигит «Тошкент ҳақиқати» газетаси кошидаги ишни-мухабирлар университетини тутгатган, мақола ва машк-ларни билан матбуотда кўриниб туришга иштиёқманд эди.

Миртемир домла анан шу Омон Ниёзни оддийларига учун ёқтириб коплан эди. У ҳам бўшроқ колса, даррор домланинг ҳожатни чиқарига ошинарди. Ҳатто бирга тушган сурати ҳам бор. Бу нобб суратни уй тўрида ардоқлаш келади.

Омон Ниёз Миртемир домла билан борди-келдимиздан хабардор эди, бир куни «Рўпидин»...

—Энди домламизнинг оли-га бормайман...

—Нега? —дедим ҳайратла-ниб.

—Касса неча пул ишласа, қайтмисиз ҳакими берганлари устига, қадим магазиндан нима олса, менга ҳам кўшиб олди. Олимайман, десам кўнгли қодадиган...

Миртемир домлаган бурашни жилмайб қўя колди:

—Нима киёл, шунча овора бўлиб келди доим. Олим кеди-олдим да. Ахир, кўнгли буюрган мига қарши бори бўлмайди...

Шонрларнинг «эркалиги» ститутida ўқиётган қаламкаш ёшлар ўраб олиши.

—Сайёр, — деди домла...

Мана бу ономат пуллар сенда турсин. Кенойинг болаларга соғва-салом тайинлаган. Ишлатвортсам кейин хикояни...

Сайёр ҳам бу калти масъ-улиятдан қочиб, деди:

—Домлакон, ўзингиз билав-сиз, ошина-ғайни кўп. Сту-

бара экордади. Яхшини, ўзингизда турба қолсин. Бир-ники кун олдин кенинёмм десам кўнглини тут-керак.

Шонрларнинг бу «эркалиги»

ни тушуммаган шоғёр мин-гиллади:

—Арузми, бармоқми —мен-га барбириб Үй-йўларнингга мон-эсон етказсан бўлди.

Бу пайдай Собир Абдулла-нинг ўйидан ўтиб кетган ма-шина Уста Ширин кўчасига кинжалшиб коплан эди. Шо-

фер машинани охиста Кисло-

водски проездига бурди...

КЎНГИЛ БУЮРГАН ИШ...

Б ЕШИНЧИ автопарка Омон Ниёз деган шо-иртабат билан такси ҳайдарди. Узин ҳам шеърлар машқ киладиган бу йигит «Тошкент ҳақиқати» газетаси кошидаги ишни-мухабирлар университетини тутгатган, мақола ва машк-ларни билан матбуотда кўриниб туришга иштиёқманд эди.

Миртемир домла анан шу Омон Ниёзни оддийларига учун ёқтириб коплан эди. У ҳам бўшроқ колса, даррор домланинг ҳожатни чиқарига ошинарди. Ҳатто бирга тушган сурати ҳам бор. Бу нобб суратни уй тўрида ардоқлаш келади.

Омон Ниёз Миртемир домла билан борди-келдимиздан хабардор эди, бир куни «Рўпидин»...

—Энди домламизнинг оли-га бормайман...

—Нега? —дедим ҳайратла-ниб.

—Касса неча пул ишласа, қайтмисиз ҳакими берганлари устига, қадим магазиндан нима олса, менга ҳам кўшиб олди. Олимайман, десам кўнгли қодадиган...

Миртемир домлаган бурашни жилмайб қўя колди:

—Нима киёл, шунча овора бўлиб келди доим. Олим кеди-олдим да. Ахир, кўнгли буюрган мига қарши бори бўлмайди...

Шонрларнинг «эркалиги»

келганларни «ўтинг-үтинг» тушнади. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.

—Бир қадаҳ чойга уч-турт томчи конъяқ, — деди у, — ортиқ эмас.

—Ха-я... деди Миртемир, — бир қадаҳ денг...

—Бир қадаҳ деб туршибди. Бир томонда Май-чи, май.. Бунга нима дей-сиз?

Шифокорнинг халқ шоирни қозонлаштишти келиб колди.